

Posudek na bakalářskou práci:

Martin Vepřek: Žurnalista Josef Penížek v Národních listech.

Česká politika konce 19. a první poloviny 20. století patří k relativně obsáhle prozkoumaným oblastem českých dějin. I v tomto okruhu se ovšem stále nacházejí témata, kterým byla dosud věnována jen malá pozornost. Jedním z takových se zabývá i předložená bakalářská práce. Kolega Martin Vepřek si za předmět svého zájmu zvolil významného mladočeského politického novináře Josefa Penízka a zaměřil se na jeho činnost pro Národní listy. Svým způsobem žák a pokračovatel Gustava Eima získal svoji novinářskou proslulost zejména jako vídeňský zpravodaj v této době nejvlivnějších českých novin. Ze své pozice samozřejmě významně zasahoval i do poměrů v mladočeské straně, ve které trvale podporoval zastánce umírněné tzv. etapové politiky a byl odpůrcem radikálů. Ačkoliv Penížek působil jako žurnalista i po roce 1918, kdy opět referoval hlavně o dění v Národním shromáždění, práce se zaměřuje na jeho činnost v období monarchie, což by mělo být v úvodu vysvětleno.

Předložená bakalářská práce je založena především na poměrně důkladném průzkumu fondu Josef Penížek a řady dalších fondů v Literárním archivu PNP. Autor využíval i dobovou a odbornou literaturu, i když samozřejmě řada více či méně důležitých titulů zůstala nevyužita. Práce není klasickým životopisem, ale soustřeďuje se na několik dílčích období či témat Penížkovy života. Po nezbytných úvodních kapitolách jsou popsány jeho literární počátky, spolupráce s G.Eimem, Penížkovy postoje v politicky dramatických 90. letech a jeho postavení v redakci Národních listů před a po změně jejich vedení. Autor si všímá i Penížkovy rozsáhlé přednáškové činnosti, publikačních aktivit mimo Národní listy a jeho širokých kulturních zájmů. Poslední kapitoly jsou věnovány některým událostem z Penížkovy života ve 20. letech a nakonec i reakcím na jeho smrt v roce 1932 a tiskovým polemikám o jeho odkazu. Doplnit obraz Penížkovy osobnosti o jisté detaily mají kapitoly věnované jeho konfliktu s hrabětem Sternbergem a antisemitským motivům v jeho textech.

Výsledná podoba práce je nesporně poznamenána skutečností, že autor měnil své téma a že k jejímu zpracování přikročil relativně pozdě. Jako vedoucí práce musím ocenit, že poté, co se kol. Vepřek rozhodl pro toto téma, pracoval intenzivně a docházel na konzultace. Za textem je jistě důkladná práce s archivními prameny, byť v jiných archivech se ještě nachází mnoho dalších pro toto téma relevantních fondů. Autor svůj úkol neodbyl a přistoupil k němu zodpovědně.

Na druhé straně ale je třeba přiznat, že práce neposkytuje celistvý obraz Penízka jako žurnalisty. Zůstala bohužel roztříštěna na množství střípků. Ty jsou mnohdy zajímavé a cenné, ale chybí určitá jednotící linie, která by usnadňovala jejich pochopení a dávala jim smysl. Práce postrádá širší kontext. Je správné, že autor se jej pokusil dodat kapitolami o mladočeské straně a říšské radě, avšak tato snaha zůstala na půli cesty. Postrádám začlenění dílčích zjištění o Penížkovi do celkových snah české politiky přelomu století. Obávám se, že závažnost a hodnota mnoha informací čtenáři unikne, jelikož nemá možnost je přijmout a posoudit s přihlédnutím k obecnému rámci české politické reprezentace, jejich hodnot, zájmů, cílů a vnitřních sporů. S lítostí musím konstatovat, že výsledkem práce je množství nahromaděných detailů, které by potřebovaly více uspořádat. Domnívám se dále, že textu neprospívá zbytečně velký počet citací z pramenů bez výraznějších pokusů o jejich interpretaci.

Musím ale na závěr svého posudku připomenout, že před sebou máme práci bakalářskou a že mnohé nedostatky bude mít autor snad možnost napravit při dalších příležitostech. Bylo by samozřejmě nanejvýš žádoucí, aby výtky autor přijal jako dobře míněné náměty a aby se z nich poučil. Postavím-li proti svým námitkám autorovu snahu, píli, odpovědnost a vytrvalost při studiu pramenů, docházím k doporučení, aby práce byla obhájena a aby byla hodnocena stupněm dobře.

V Kolíně 15.6.2013

Mgr. Jan Dobeš, Ph.D.